

Zpráva ze služební cesty

Účel cesty: Referát na téma – Presentace nalezených důlních map z oblasti bývalého Rakousko-Uherska v Národním archivu

Název akce: Európsky význam slovenského baníctva v stredoveku a novoveku

Trvání: 8.9.–10.9.2010

Zprávu podává: Mgr. Filip Paulus

Odborný archivář Národního archivu

Ředitelka Národního archivu v Praze: PhDr. Eva Drašarová, CSc.

Datum vyhotovení: 14. 9. 2010

Ve dnech 8.9.–10.9.2010 jsem vykonal služební cestu na sympóziu konaném pod záštitou Kanceláře prezidenta Slovenské republiky a s podporou Mezinárodního Víšehradského fondu v Banské Štiavnici. Cesta i s dopravou si vyžádala 3 dny.

Po příjezdu do Banské Štiavnice v 8 hod. jsem byl přivítán ředitelkou Štátného ústředného banského archivu Mgr. Elenou Kašiarovou a ředitelem Slovenského banského muzea PhDr. Jozefem Labudou, CSc. Následně jsem se zaregistroval a obdržel nově upravený program konference (viz příloha 1). O polední přestávce jsem byl potom ubytován v nedalekém penzionu na náklady sponzora konference.

Úvodem sympózia přivítal účastníky starosta města Banské Štiavnice, ředitel muzea a ředitelka báňského archivu. Následoval sled přednášek (s přestávkami) věnovaný kulturnímu dědictví hornických měst a jejich obyvatel. Zástupci vzdělávacích a profesních institucí (univerzity, knihovny, památkový úřad) poukázali na život horníků od středověku až do novověku. Zajímavá byla přednáška Dr. Viliama Čičaje (Meštianske knižnice v banských mestách na stredom Slovensku) na téma měšťanských knihoven ve středověku (někdy se jednalo o stovky knih). Dochované soupisy totiž dokládají vysokou vzdělanost této vrstvy obyvatelstva. S tím souvisela i řada přednášek věnovaná osobě mecenáše a básníka Pavla Rubigalla. Poslední přednáška z prvního dne, na kterou bych chtěl upozornit, je od paní Dr. Márie Čelkové. Název „Umenie banských miest“ zcela neodpovídá obsahu předneseného příspěvku. Paní doktorka se totiž převážně věnovala báňské hornické škole v Banské Štiavnici a jejím studentům. Informovala o dochování řady praktických cvičení z kartografie a zaměřování. Při uvádění příkladů jsem zjistil, že řada těchto cvičení se zachovala také ve fondu Sbírký map a plánů v Národním archivu. V následné diskusi jsem na to paní doktorku upozornil a nabídl jí pomoc při bližší identifikaci. Večerní program byl zakončen v budově muzea na Náměstí sv. Trojice, kde se konala vernisáž výstavy „Zlatý věk Banskej Štiavnice v období renesancie. Pavol Rubigall a jeho doba.“

Program sympózia byl druhý den rozdělen na dvě sekce – archivní a technická. Technické sekce jsem se z důvodů souběžnosti nezúčastnil. Deset příspěvků vyplnilo dopolední program. V první části byly předneseny především referáty dokumentující využití archivních pramenů při bádání k báňským dějinám ve Slovenském národním archivu (Ragač - Pramene k dejinám baníctva v Slovenskom národnom archíve) a ve Štátním ústředním báňském archivu (Krchánková – Archívne dokumenty vo fondech Štátného ústředného banského archívu z historického územia Rakúsko-Uhorska, Schillerová – Archívne fondy ŠUBA z obdobia I. ČSR a ich dopĺňanie v súčasnosti). Bohužel odpadl příspěvek kolegy

z Rumunského národního archivu (Dobrincu – Pramene k historii v archívoch z oblasti Transylvanie/Rumunsko), který bude snad otištěn v chystaném sborníku. Druhou polovinu programu potom vyplnily referáty pracovníků okresních archivů a dvou českých zástupců (kromě mne přednášel ještě Ing. Milan Karda z Příbramského muzea).

Po menší přestávce jsem vystoupil s příspěvkem „Prezentace nalezených důlních map z oblasti bývalého Rakousko-Uherska“ (viz příloha 2). Pomocí prezentace jsem přítomné informoval o vzniku mapových sbírek v Národním archivu. Mým úkolem bylo podat přehled, jakým způsobem se zpracovával fond s kartografickým materiálem, a přispět k tomu svými zkušenostmi. Ve druhé části příspěvku jsem zúčastněné seznámil se stručným přehledem vývoje historie nalezených map. Následující hlavní část byla věnována samotnému rozboru map podle zemí i lokalit a jeho zpracování. Závěr jsem zakončil informací o digitalizaci.

Následná diskuse byla důkazem toho, že kartografická díla stojí v centru zájmu. Nově získané kontakty potom potvrzují snahu archivářů mít přehled o existujících kartografických sbírkových fondech. Zároveň někteří projevíli zájem o bližší seznámení a případnou spolupráci při zpracování cizích map a plánů v naší Sbírcce map a plánů.

Odpoledne se konala malá vernisáž výstavy ve Slovenském báňském muzeu na téma „Technické a industriálne památky“. Práce studentů Fakulty architektury Slovenské technické univerzity v Bratislavě se zaměřila na obnovu industriálních objektů a vhodně je k tomu doplňovala fotografická dokumentace Ota Makýša. Poté se účastníci přesunuli do Hodruši Hámroch, kde si prohlédli Baňu Všechsvätých. Večerní program byl potom zakončen pozváním do místního kulturního sálu na slavnost „Šachtág“.

Poslední třetí den sympózia přednesla referát zástupkyně báňského muzea Magdalena Sombathyová. Prezentovala všechny významné expozice hornictví v muzeích na Slovensku. Závěrečné shrnutí a generální diskusi vedl organizační garant Doc. Miroslav Kamenický.

V rámci konání sympózia pozvala všechny účastníky ředitelka Státního ústředního báňského archivu Mgr. Eva Kašiarová na vernisáž výstavy o mapách. Při této příležitosti jsem byl proveden nejen výstavou, ale i mapovým depozitářem. Také mi byly poskytnuty informace od Juraje Michelika k digitalizaci map - skenovací zařízení, skenování, rozlišení, formát ukládání a uchovávání dat. Také jsme se domluvili, že mi budou poskytnuty všechny dokumenty k dané věci v písemné podobě pro chystanou metodickou komisi v NA. S paní ředitelkou Kašiarovou jsme potom probírali možnosti spolupráce a při té příležitosti jsem jí nabídl pozvání do Národního archivu.

Kromě slovenských kontaktů jsem navázal i rakouské a maďarské. Především s kolegyní z Maďarska Enikő Török mající na starosti mapové sbírky v Maďarském národním archivu.

Služební cesta přinesla po stránce studijní řadu neocenitelných poznatků, kontaktů a zkušeností, které je možno přímo využít jak při práci s fondy v Národním archivu, tak i při chystané digitalizaci mapové sbírky.

Příloha 1 - Program

Příloha 2 - Referát